

Solna

vármegye

Völgység

járás

Nagymányok

(kör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Kismányok

nagy (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a multban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebelezetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi-és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Kismányok község először 1434-ben szerepel mint Sajókeresztúr Pál jezsuita kanonok birtoka egy birtoko kimutatásában. Később változás nem történt. Község világ idejében teljesen elpusztult. Jelenlegi lakosság ősei 1721-ben gr. Zinzendorf felhívására Németországból különböző vidékekről vándoroltak be u. m. Nassau-Weilburg, Twerlouichen, Saarbrücken, Wittenberg stb. Rövid időn belül a határ örökségéért gr. Harry Florimundusra szállt, aki 1722-ben július 22-én kelt levele szerint a határt 35 telakra és 12 házkörös birtokra osztotta és a beosztottak között felosztotta. A község jellegére vonatkozólag egyéb adatok nincsenek.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily terjedelműek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Nagygyárföldtől 2 1/2 km, Glita 8 km, Majos 3 km.

1/3 részben hegyes, 2/3 részben síkság
A Majos község északi feléti magaslatai képezik a község hegyes részét, a község határára befolyó a völgyfői patak.

..... kat. hold (birtokivék adatai alapján).
646 k. hold szántó, 112 k. hold rét (kaszáló),
62 k. hold szőlő (beültetett), 28 k. hold
legelő, 21 k. hold erdő, 14 k. hold
nádás, 52 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok,
mocsár, kőbánya).

nem

nem

nem

nincs db

nincs csatolva.

602 (1920-ban volt 622) lélek.
28 r. kath., - g. kath., 5 ref.,
569 ág. h. ev., - izr., - egyéb
12 magyar, 590 német, - tót,
- rutén, - oláh, - horvát,
- egyéb.

beltérületen csak összes

1/5 rész földmivelés 1/5 rész kőszénbányász a nagygyárföldi bányatelepen

116 ház és 246 lakásrész

puszta és különálló terület nincsen

II. A község szervezete, beosztása és közérdekü viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. *Elöljárók.*
(Nem névszerint töltendő ki.)
- Biró. Törvény- (másod-) bíró. 2 esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám 1
- Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.*
(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.) L. Nagymányos }
..... jegyző, segédjegyző, orvos
..... állatorvos, irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)
- Napidíjas irodai alkalmazottak:
- Szegődményes alkalmazottak: 1 kisbíró (küldönc), 1 bába,
1 éjjeli őr és gazdasági alkalmazott.
- A jegyzőség székhelye és távolsága: Nagymányos 2 1/2 km.
0 virilista, 0 választott tag, 4 pót tag
2. *A községi képviselőtestület létszáma:*
Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.
..... A község 1 választókerületet alkot.
nem
3. *Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?*

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. *A vármegye székhelye és annak távolsága.*
(a község központjától, távolsági térkép adatai: szerint járható utvonalon):
Stekszárd 27 km.
Bonyhád 6 km.
11 km.
Ujváros 3 km.
- A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:*
Nagymányos 2 1/2 km.
Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. *A csendőrség és ~~folymórség~~ székhelye és távolsága:*
Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?
Van-e a községben toloncállomás?
Fel van-e ruházva az előljáróság cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)
Nagymányos 2 1/2 km.
Van, kisbíró végű tag. Nincs.
Van. Nincs.
nem
6. *A községi tűzoltóság szervezete:*
Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság tag.
Kötelezett tűzoltóság.
Van. Nincs.
7. *Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?*
Van. Nincs. három test határozat.
- Van-e járdalerakási szabályrendelete?

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága: Hagymányos 2 1/2 km.
Hány magánorvos lakik a községben: 1
Községi bábák száma: 1
Körbába lakóhelye és annak távolsága: 1 km.
Okleveles magánbábák száma: 1
Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol? Hagymányos 2 1/2 km.
Legközelebbi kózkórház hol van és milyen távol? Szekszárd 27 km.
Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) — Van — szegényház — Nincs.
9. A gondozott szegények száma: — intézeti ápolásban, — magán ápolásban.
Elhagyott gyermekek száma? — gyermek.
10. Milyen a község ivóvíze? egészséges
Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.
Van-e csatornázása? nem
11. Korcsmák és vendéglők száma? 2 korcsma, — vendéglő, — kávéház.
Van-e szálloda, fogadó és hány? 1 nincs
Van-e községben közfürdő? nincs
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? nincs

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Szekszárd 27 km.
Kir. járásbiróság székhelye és távolsága? Bonyháid 0 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Szekszárd 27 km.
Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Bonyháid 0 km.
Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Pénzügyőri szakasz Bhd 6 km.
Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Pest 46 1/2 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középiskolák vagy más szakiskolák (iparostanóciskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kír. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Egy osztallan aghor felekezeti népi iskola
1 tanterem, 1 tanerő

Stekszára 27 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenkint időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

aghor. anya egyház.

Dunántúli aghor, egyházban illetke.

Bonyháza, izraelita itt nincs?

Bonyháza község gyakorolja.

parlói r. egyénenkint, kivetett adó

nincs

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédelmi emlékezet vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozdóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

nincs

nincs

nincs

Polgári Olvasóegylet

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országut, megyei ut, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasúti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasúti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési utvonálhoz járul hozzá a község?

Községi (közvilágító) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Dövényhatósági út a községtől kb 1 km,
összeírta a községgel könttal.

nincs

nincs

nincs

/

2

km.

Igen — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

Birtokok 1-28 kat. holdig váltakoznak

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

nyomásos: kanál ninc

Volt valkora kelkes gazdák tulajdonát képező erdő legelő van (mange) Ezen birtokosság 1898: XIX. te. alapján szervekedett.

Hebriárd 27 km.

nincs

800 D öl

igen

7. Vizrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Kőrallatorvos székhelye és annak távolsága.

2 malom

.....
Zéhesfehérvár km.

.....
110 ló, 298 szarvasmarha,
364 sertés, 352 juh
.....

.....
Bonyhád 6 km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

Bonyhád 6 km.
- " -

nincs

Bonyhád
3 vegyeskereskedés
/

/
cipész, szabó,kovács, asztalos, barbak, bogrács
nincs

nincs

.....
Zéhesfehérvár km.

.....
Zéhesvár 27 km.

Villanyvilágítási rt.

nincs

hender termelés

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

sinnes

77

..... kat. hold szántó és rét,

..... legelő, kat. hold erdő,

egyéb *3 kat. hold zöldada' alá nem eső terület*

5 hold házilag
7 " haszonbér

2 hold a körjvő

8 " községi szolgálat

Községi korcsma

Földadó *3400* K *18* f. Házadó *688* K

..... *12* f. Ált. kereseti adó *448* K f. Tár-

sulati adó *43* K *70* f. Vagyon- és jöv.

adó *1421* K *80* f.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

A község beltelkén lévő vírárok beoltorása, utca hővezés.
Tenyész bika istálló építése

A község pecsétjének lenyomata:

[Handwritten signature]

Községi (kör-) jegyző.